

RELAȚIA DINTRE SINGURĂTATEA LA LOCUL DE MUNCĂ ȘI COMUNICAREA LA ANGAJAȚII IT**THE RELATIONSHIP BETWEEN WORKPLACE LONELINESS AND COMMUNICATION IN IT EMPLOYEES****Sergiu SANDULEAC**

dr. conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Natalia MARTÎNIUC

mrd. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Cuvinte - cheie: singurătate, comunicare, sociabilitate, muncă, tehnologii informaționale.**Rezumat**

Acest articol dezvăluie problema singurătății și lipsa de comunicare și sociabilitate la locul de muncă, în special, în cazul lucrătorilor IT, în relație cu abilitățile de comunicare și sociabilitatea. Studiul a scos în evidență că angajații din sfera IT sunt predispuși singurătății și că există o relație de asociere între singurătate și componentele acesteia și comunicare. Studiul a permis evidențierea faptului colaboratorii din sfera IT, care nu sunt afectați de singurătate au dorința și capacitatea de a stabili contacte, relații, prietenii, cât și posibilitatea de a le întreține, pe când cei ce resimt singurătatea în diferite tipuri de relații, manifestă sociabilitate redusă, fiind distanți, rezervați, iar forma de singurătate trăită de tinerii din sfera IT sub toate manifestările sale, depinde de stilul de comunicare adoptat.

Keywords: loneliness, communication, sociability, work, information technologies**Abstract**

This article reveals the problem of loneliness at the workplace, especially in IT workers in relationship with communication skills and sociability. The study highlighted that IT workers are predisposed to loneliness, and that there is a relationship between loneliness, its components and communication abilities. The study has made it possible to point out that IT collaborators who are not affected by loneliness have the desire and the ability to establish contacts, relationships, friends, and the opportunity to support them, while those who feel loneliness in different types of relationships manifest sociability reduced, being distant, reserved, and the form of loneliness experimented by young people in the IT workers under all its manifestations depends on the adopted style of communication.

Introducere. Deși studierea sentimentului de singurătate a preocupat oamenii încă din antichitate, cercetări sisteme

asupra acestui fenomen s-au realizat abia în secolul XX. Cercetătorii au ajuns la concluzia că: singurătatea reprezintă un

fenomen universal, care a reușit să treacă peste toate epocile istorice și toate contextele sociale posibile și a devenit o problemă în secolul tehnologiilor avansate.

Factorii psihoindividuali ai singurătății sunt interdependenți de vârstă, sex, stare de sănătate precum și de factorii legați de personalitate (respectul de sine, imaginea de sine, timiditatea, rezistența la stres social etc.). Factorii psihosociale preponderent reflectă statutul social al persoanei (tipul de profesie, nivel de calificare, activ sau pensionar, statutul marital), precum și ambianța socială a acesteia (zona rezidențială, tipul de locuință, grupurile sociale de vecinătate etc.). Acești factori în totalitate pot genera sentimentul de singurătate și privațiune socială. Factorii de context sociocultural formează imaginea despre tipul de comunitate, civilizație, caracteristicile ei (tehnologizarea, informatizarea ș.a.).

Împreună acești factori duc la formarea stilului personal de trăire și raportare la împrejurările vieții (stil de viață), care fiind dictate de factorii de progres tehnic, care duc la izolarea individului și la înstrăinarea acestuia, diminuarea capacităților de adaptare ale omului, producându-i o stare de dependență [6, pag. 6].

Singurătatea poate fi asociată cu stresul pe care îl simțim atunci când așteptările noastre în legătură cu relațiile sociale nu sunt îndeplinite în realitate. Ea nu este sinonim cu a fi singur (mulți oameni au vieți singuraticе, dar nu se simt singuri), iar faptul că există oameni în jurul nostru nu ne garantează lipsa singurătății.

Evoluția tehnologiilor informaționale are un impact esențial asupra oricărui aspect al relațiilor umane, cu precădere

în relațiile sociale. Utilizarea acestor tehnologii permite angajaților din sistemul IT comunicarea imediată, acces la diverse informații transfer rapid de date și multe alte facilități, contribuind astfel la creșterea activităților organizațiilor, rezolvarea rapidă de sarcini și dezvoltarea economică.

Problema singurătății și comunicării la persoanele din sfera IT nu este pe deplin studiată pe teritoriul Republicii Moldova. Precum arată studiile existente, singurătatea, comparativ cu solitudinea, influențează negativ persoana, astfel aceasta ajunge să aibă un randament scăzut al muncii [9], iar stilurile de comunicare adoptate de către angajații organizațiilor determină relațiile existente la nivel organizațional și măsura în care aceștia interacționează în vederea rezolvării sarcinilor de funcție [10].

Pornind de la cele expuse, putem afirma că studiul singurătății în raport cu comunicarea reprezintă o problemă actuală și soluționarea acestor aspecte legate de problema dată ar permite creșterea ulterioară a bunăstării angajaților din sfera IT și ridicarea randamentului lor de muncă și nu numai.

Originalitatea cercetării constă în analiza diferențiată a specificurilor atitudinale cu privire la modul de comunicare și impactul acesteia asupra singurătății persoanelor din sfera IT. În acest sens, ne-am concentrat atenția asupra problematicii generale, contribuind astfel la documentarea științifică a unor caracteristici comportamentale ale persoanelor din sfera IT din Republica Moldova, iar rezultatele obținute oferă puncte de sprijin pentru dezvoltarea cauzalităților și a predicțiilor legate de impactul singură-

tății și comunicării asupra personalității acestora.

Cercetarea aduce o contribuție semnificativă la înțelegerea problemelor cu care se confruntă persoana din domeniul IT, totodată oferă puncte de plecare pentru cercetări ulterioare.

Comunicarea reprezintă un concept plurivalent ce înseamnă mult mai mult decât modul cum comunică persoanele, fiind un proces complex ce contribuie la integrarea și adaptarea acestora la mediul social, profesional, precum și familial.

Baza teoretică. Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare:

În legătură cu singurătatea, cercetătorii menționează că aceasta este caracteristică persoanei care s-a detașat de oameni, familie, prieteni.

Persoana devine singură atunci când conștientizează neajunsurile sale în relații cu oamenii, când nu mai găsește un suport emoțional în discuție cu alte persoane [4, 16, 18, 11]. Sunt foarte puține lucrări în care este abordată problema singurătății la locul de muncă.

În literatură se face diferența între singurătatea socială (lipsa unui grup de prieteni) și singurătatea emoțională (lipsa unei relații intime). Singurătatea poate fi și spirituală (sentimentul îndepărtării de Dumnezeu) sau existențială (sentimentul izolării de ceilalți) [15, p. 49].

Reperetele temporare sunt un element important în trăirea singurătății și în funcție de durata de manifestare deosebită:

- *Singurătate tranzitorie* (este vorba despre sentimentele ocazionale de singurătate, resimțite de toți și care durează câteva minute sau ore);

- *Singurătatea situațională* (este rezultatul unei întreruperi a relațiilor sociale, ca situațiile de divorț, decesul, sau mutarea unei persoane apropiate);

- *Singurătatea cronică* (chiar dacă nu au avut loc evenimente traumatiche, persoana se simte singură mai mult de doi ani la rând, având dificultăți în menținerea relațiilor pe termen lung.

G. Kolbel diferențiază 4 tipuri de singurătate:

- tipul pozitiv intern, necesar pentru descoperirea formelor noi de libertate sau formelor noi de comunicare cu alte persoane;

- tipul negativ intern, ca respingere a propriului Eu și a celor din jur;

- tipul pozitiv extern, care se manifestă în caz de retragere fizică, pentru noi experiențe;

- tipul exterior negativ, când experiențele externe – de exemplu decesul partenerului – provoacă sentimente negative de singurătate [11].

Refugiul în singurătate, poate fi singurul mod dorit de satisfacere a necesităților, înlocuind toate celelalte, sau cantitatea contactelor se reduce la minimum. Singurătatea – nu reprezintă doar autoizolare, limitarea contactelor, dar și orientarea internă a intereselor.

Cauze și consecințe ale singurătății. Literatura de specialitate face distincția dintre cauze de ordin extern și intern care determină instalarea singurătății.

Schimbări în cadrul relațiilor sociale deja inițiate:

- Sfârșitul unei relații: Încheierea unei relații emoționale este cea mai comună cauză a singurătății (cazul văduviei, al divorțului sau despărțirii).

- Separarea fizică. Separarea de

prieteni sau de familie reduce frecvența interacțiunilor, face ca satisfacția produsă de o relație să fie mai puțin însemnată și poate produce teama că relația se poate dezintegra, etc.

- Schimbarea statutului. Promovarea poate duce la destabilizarea relațiilor cu colegii vechi și un timp de așteptare mare pentru crearea unor noi relații pe noua poziție.

Schimbări în relațiile sociale dorite:

- Schimbări dezvoltative – aspecte legate de specificul de vârstă;

- Schimbări situaționale: în funcție de situație dorim sau nu să fim alături de cineva.

- Schimbări în expectanțe: expectanțele cu privire la tipul de relație poate să ducă spre singurătate.

Factorii care influențează instalarea singurătății sunt:

- Timiditatea: tendința de a evita interacțiunile sociale și de a acționa impropriu în situațiile de natură socială.

- Aptitudinile sociale: neînvățarea unor abilități sociale poate duce la singurătate: (inițierea contactelor sociale).

- Similaritatea: oamenii care sunt diferiți din punct de vedere rasial sau etnic, naționalist sau vârstă se pot simți singuri într-un grup social omogen.

- Caracteristici demografice: gen, statut marital, vârstă. Mai multe femei raportează singurătatea decât bărbații. Cei necăsătoriți, cei săraci și adolescenții întârziți raportează mai mult.

- Antecedente din copilărie: un divorț în familie, respingere sau tratament neglijent din partea familiei.

Factori culturali și situaționali care contribuie la singurătate:

a) Valori culturale: valorile pot pro-

duce competiție, și pot promova individualismul și succesul personal ceea ce duce la o incidență crescută a singurătății;

b) Norme sociale: trebuie să ai un (o) partener(ă) de viață.

Constrângeri situaționale: izolare fizică prin intermediul construcției unui birou sau al casei [7].

La nivel psihologic singurătatea este asociată cu anxietatea socială, depresia, dar și cu sentimente de superioritate față de ceilalți, când avem comportamente prin care îi criticăm sau îi judecăm pe cei din jur și în acest mod nu reușim să dezvoltăm relații de calitate [6].

Întrebarea pe care o generează studiul nostru pornește de la trăirea singurătății *la locul de muncă, serviciul fiind un spațiu privilegiat de întâlniri și confruntări individuale și colective.*

Singurătatea la locul de muncă poate să apară sub forma distresului determinat de perceperea unor relații interpersonale slabe în mediul activității profesionale. Discrepanța negativă între relațiile reale și cele dorite la locul de muncă și incapacitatea de a corecta acest dezechilibru poate genera sentimentul de singurătate la locul de muncă. Singurătatea și organizația sunt fenomene complexe. Complexitatea mediului organizațional poate să determine apariția sentimentelor de singurătate la nivelul individului ce face parte din organizație. Prin definiție, singurătatea este o experiență ce apare datorită deficitelor sociale implicate în mediul social. Ca și în cazul modelului tranzacțional al stresului ocupațional descris de R.S. Lazarus și S. Folkman (1984), singurătatea la locul de muncă probabil că este experimentată ca o tranzacție între

persoană și mediul ei de lucru [10].

Până acum, cercetările au urmărit caracteristicile personale care pot să conducă la singurătate, iar de acum sunt necesare cercetări suplimentare care să analizeze motivele contextuale, care pot provoca sau agrava starea de singurătate la locul de muncă și pentru a înțelege mai bine interacțiunea dintre angajat și mediul lui de activitate profesională. Dacă singurătatea la locul de muncă este starea psihică dată de discrepanța între percepția individului asupra relațiilor interpersonale și relațiile sale reale, atunci acest fenomen va fi influențat de procesele cognitive și reacțiile emoționale care susțin interacțiunile individului în mediul său de lucru. Singurătatea la locul de muncă se referă la lipsa relațiilor strânse, de calitate, la locul de muncă și poate să fie declanșată de un climat organizațional care încurajează individualismul combinat cu tendința individuală de a evita momentele de socializare. În viziunea lui L. W. Wright, atunci când vorbim despre singurătatea în mediul muncii sau la locul de muncă, știm că ea denaturează cogniția socială și influențează comportamentul interpersonal, crescând astfel pe de o parte ostilitatea, negativismul, stările depresive, anxietatea iar, pe de altă parte, diminuează capacitatea de cooperare [10]. Singurătatea are efecte negative atât la nivelul organizației, dar și la nivelul persoanei angajate.

Harris Interactive Service Bureau a utilizat CEO Snapshot Survey au raportat în ianuarie 2012 rezultatele studiului efectuat online în perioada octombrie-noiembrie 2011, la care au participat 83 de șefi de birou din SUA. Potrivit

acestui raport 50% dintre șefii de birou se simt singuri la locul de muncă, iar dintre aceștia 61% cred că izolarea de restul colegilor le afectează propria performanță. De asemenea, 70% din cei ce raportează scoruri mari la singurătate cred că aceasta le afectează în mod negativ abilitatea de a-și face foarte bine treaba la locul de muncă. Jumătate dintre managerii care au răspuns la chestionar au estimat că majoritatea celorlalți lideri experimentează aceleași sentimente de singurătate [12].

În viziunea lui J. Pfeifer și J.F. Veiga (1999) citat de M. Stoica, „Sprijinul social real oferit de managerii și colegii de la locul de muncă poate determina apariția sentimentului de încredere și de atașament organizațional, iar dacă sprijinul social primit la locul de muncă este slab poate deveni o sursă importantă de stres, ce poate genera sentimente de izolare și singurătate. De asemenea, interacțiunea socială ce are loc între colegi, angajați și superiori este foarte importantă pentru succesul organizației” [8, pp.112-116].

Un alt aspect destul de important în abordarea singurătății la locul de muncă este aspectul gender, atunci când bărbații mai greu fac față singurătății. Aceasta se întâmplă că bărbații se simt singuri din cauza unor disfuncții ce apar în grupul de apartenență, în timp ce femeile resimt singurătatea când lipsesc contactele emoționale strânse și stabile.

Din această cauză pentru bărbați, numărul de contacte sociale este mult mai important decât pentru femei, care prețuiesc mai mult calitatea contactelor lor sociale [20, p.27].

În studiile efectuate de S. G. Korceaghina, s-a dovedit că singurătatea este mai degrabă un efect decât cauza

izolării sociale. Mai mult decât atât, între singurătate și izolare socială se atestă o interdependență lineară. A fost demonstrat că sentimentul de singurătate depinde de timpul petrecut în compania altor oameni. Dacă persoana petrece 5-6 ore pe zi fără contacte sociale, aceasta determină starea de singurătate. Dacă însă pentru contactele sociale se alocă circa 10 ore pe zi de regulă, despre singurătate nici nu se amintește. Cu cât individul are mai puține contacte sociale cu cei de la serviciu, cu prietenii și cunoscuți, cu atât este mai mare posibilitatea apariției singurătății [18].

Pe de altă parte, statutul social de asemenea joacă un rol esențial în apariția singurătății. A fost demonstrat că la bărbații cu un statut social mai înalt, se minimizează riscul de a rămâne singuri. Aceasta se datorează faptului că persoana cu un statut înalt este percepută la alt nivel, chiar dacă aceasta nu are mari realizări. Calitatea relațiilor de prietenie de asemenea corelează cu singurătatea. Cu o mare probabilitate se poate afirma că lipsa competențelor sociale de multe ori este cauza singurătății [19, pp.79-80].

Singurătatea poate fi caracterizată ca experimentarea pierderii relațiilor sociale și legăturilor cu lumea lăuntrică. Persoana poate să resimtă singurătatea nu în circumstanțe care presupun izolarea fizică, ci fiind printre familie, prieteni, colegi de serviciu [Ibidem, p. 102].

Tratamentul dur la care sunt supuși angajații în organizații la fel poate reprezenta o cauză a singurătății. Modul în care sunt conduse multe concerne și companii mari dă naștere la sentimente de incompetență și singurătate în rândul angajaților, indiferent de funcția lor.

Presiunile și stresul de la locul de muncă sunt permanente. Și politica de relocare a personalului, adoptată de marile companii, generează sentimente de nesiguranță, izolare și singurătate [9].

În urma analizei literaturii de specialitate am ajuns la concluzia că studiul singurătății în contextul specificului de muncă în sfera IT este puțin studiat, iar aspectele legate de abilitățile comunicative nu sunt pe deplin elucidate.

Acest fapt ne-a permis să inițiem un studiu quasi-experimental cu privire la relația de asociere dintre singurătatea la locul de muncă, abilitățile comunicative și sociabilitate la colaboratorii din sfera IT. **Rezultate și discuții.** Cercetarea experimentală a fost efectuată pe un **lot de 68 subiecți**, specialiști în domeniul IT, din cadrul diferitor organizații cu specific IT din or. Chișinău, care au ca sarcini de bază: Instalare; Configurare; Programare; Proiectarea bazelor de date; Modificarea structurilor bazelor de date; Întreținerea rețelelor de calculatoare etc. [3].

La colectarea datelor pentru cercetare au fost folosite 4 chestionare, dintre care:

pentru studiul singurătății:

- Testul de singurătate Schmid și Sermat [13];
- Chestionar pentru identificarea formelor de singurătate după S. C. Korceaghina [17, pp.125-127];

pentru studiul comunicării:

- Stilul Comunicare „Analiza stilului de comunicare” după S. Marcus. [2];
- Chestionar de sociabilitate (proiect în cadrul Ministerului Educației) [1].

Pentru a stabili dacă există vreo legătură între variabilele cercetate de noi: singurătatea și comunicarea am realizat

corelația prin metoda parametrică Pearson (vezi tab. 1).

Tabelul 1.

Corelația formelor de singurătate (Schmidt Sermat) cu Stilurile de comunicare (S. Marcus)

Variabile	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Scala relații de prietenie/stilul Non-asertiv	0,296	$p \leq 0,05$
Scala relații de prietenie/stilul Asertiv	-0,388	$p \leq 0,01$
Scala relații familiale/ stilul Non-asertiv	0,254	$p \leq 0,05$
Scala relații familiale/ stilul Agresiv	0,278	$p \leq 0,05$
Scala relații romantico-afective/ stilul Non-asertiv	0,285	$p \leq 0,05$
Scala relații de grup/ stilul Asertiv	-0,359	$p \leq 0,01$

Între *scala relații de prietenie* și *stilul Non-asertiv* a fost obținut un coeficient de corelație $r=0,296$, $p \leq 0,005$. Corelația este directă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala relații de prietenie* și *stilul Asertiv* a fost obținut un coeficient de corelație $r=-0,388$, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, medie, statistic semnificativă.

Între *scala relații familiale* și *stilul Non-asertiv* a fost obținut un coeficient de corelație $r=0,254$, $p \leq 0,005$. Corelația este directă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala relații familiale* și *stilul Agresiv* a fost obținut un coeficient de corelație $r=0,278$, $p \leq 0,005$. Corelația este directă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala relații romantico-afective* și *stilul Non-asertiv* a fost obținut un coeficient de corelație $r=0,285$, $p \leq 0,05$. Corelația este directă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala relații de grup* și *stilul*

Asertiv a fost obținut un coeficient de corelație $-0,359$, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, medie, statistic semnificativă.

Scala relații de prietenie a scos în evidență o corelație pozitivă, slabă, cu stilul non-asertiv și o corelație negativă, medie, cu stilul asertiv.

Aceasta subînțelege faptul că tinerii din sfera IT care au un stil de comunicare non-asertiv vor manifesta singurătate în relații de prietenie, iar tinerii ce abordează preponderent stilul asertiv în comunicare nu vor fi afectați de singurătate în relațiile de prietenie.

Corelațiile obținute între scalele relații familiale și stilul Non-asertiv și agresiv dezvăluie faptul că persoanele din sfera IT care preiau atitudinea de fugă pasivă sau de atac, în cadrul comunicării cu membrii familiei, manifestă singurătate. Din cauza comunicării deficitare de altfel, se simt neînțeleși de restul mem-

brilor și preferă să se izoleze.

Corelația obținută între scala relații romantico-afective și stilul non-assertiv ne conduce spre ideea că persoanele din sfera IT, care nu sunt hotărâte în deciziile lor, sau le este frică să facă primul pas, să se deschidă către partener, mai degrabă se aleg cu singurătatea în acest tip de relații.

Scala relații de grup a scos în evidență o corelație indirectă, medie, cu

stilul assertiv. Explicația este că persoana din sfera IT care preia atitudinea constructivă în comunicare nu se simte singură, marginalizată, ci este dispusă să asculte și să înțeleagă, câștigând simpatia grupului din care face parte.

Corelația Pearson a datelor obținute de la formele de singurătate (Schmidt Sermat) și de la Chestionarul de Sociabilitatea sunt reflectate în tabelul 2.

Tabelul 2.

Corelația formelor de singurătate (Schmidt Sermat) cu Sociabilitatea

Variabile	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Scala relații de prietenie/ Sociabilitate	-0,473	$p \leq 0,01$
Scala relații familiale/ Sociabilitate	-0,277	$p \leq 0,05$
Scala relații romantico-sexuale/ Sociabilitate	-0,426	$p \leq 0,01$
Scala relații de grup/ Sociabilitate	-0,358	$p \leq 0,01$

Între *scala relații de prietenie* și *Sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație -0,473, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, medie, statistic semnificativă.

Între *scala relații familiale* și *Sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație -0,277, $p \leq 0,005$.

Corelația este indirectă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala relații romantico-sexuale* și *Sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație -0,426, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, puternică, statistic semnificativă.

Între *scala relații de grup* și *Sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație -0,358, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, medie, statistic semnificativă.

În urma corelării formelor de

singurătate cu sociabilitatea, observăm că sociabilitatea corelează invers proporțional cu toate formele singurătății, conform testului Schmidt Sermat, aceasta denotă că formele singurătății au o influență directă asupra sociabilității.

Prin urmare, putem afirma faptul că persoanele din sfera IT, care nu sunt afectate de singurătate vor avea sociabilitatea crescută, adică dorința și capacitatea de a stabili contacte, relații, prietenii, cât și posibilitatea de a le întreține, pe când cele cu singurătate în diferite tipuri de relații vor manifesta sociabilitate redusă, fiind distanțe, rezervate.

Corelația Pearson a rezultatelor de la stilurile de comunicare și rezultatele de la Chestionarul S.G.Korseaghina a formelor de singurătate sunt reflectate în tabelul 3.

Tabelul 3.

Corelația formelor de singurătate după S. G. Korseaghina cu stilurile de comunicare.

Variabile	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Singurătatea difuză/ stilul Manipulator	0,277	$p \leq 0,05$
Singurătatea de înstrăinare/ stilul Non-assertiv	0,310	$p \leq 0,01$
Singurătatea disociativă/ stilul Non-assertiv	0,412	$p \leq 0,01$
Singurătatea disociativă/ stilul Assertiv	-0,342	$p \leq 0,01$

Între *scala Singurătatea difuză și stilul Manipulator* a fost obținut un coeficient de corelație 0,277, $p \leq 0,005$. Corelația este directă, slabă, statistic semnificativă.

Între *scala Singurătatea de înstrăinare și stilul Non-assertiv* a fost obținut un coeficient de corelație 0,310, $p \leq 0,001$. Corelația este directă, medie, statistic semnificativă.

Între *scala Singurătatea disociativă și stilul Non-assertiv* a fost obținut un coeficient de corelație 0,412, $p \leq 0,001$. Corelația este directă, medie, statistic semnificativă.

Între *scala Singurătatea disociativă și stilul Assertiv* a fost obținut un coeficient de corelație - 0,342, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, medie, statistic semnificativă.

Corelația obținută între singurătatea difuză și stilul manipulator, ne permite să afirmăm că persoana care trăiește viața identificându-se cu altă persoană tinde să exprime preferință pentru un rol de culise, pentru că se teme de judecata altora și de faptul de a rămâne marginalizată. Cert însă este faptul că cu cât persoana se va pierde în roluri, va recurge la manipulări, cu atât mai singură și neînțeleasă se va simți.

Scala relații de înstrăinare a scos în evidență o corelație directă, medie, cu

stilul non-assertiv. Faptul că persoana din sfera IT se înstrăinează de alții, manifestând anxietate, teamă, agresivitate - o face să se ascundă mai degrabă din teama unui eventual eșec în relațiile interpersonale. Astfel, persoana va prefera să stea ore în șir în fața monitorului.

Corelația directă dintre singurătatea disociativă și stilul non-assertiv, ne permite să afirmăm că utilizarea limbajului non-assertiv de către persoanele din sfera IT, duce la trăirea singurătății acute, dure-roase și conștientizate.

De fapt, din teama de a nu fi judecat (caracteristic stilului non-assertiv), persoana rupe orice relații.

Pe de altă parte, corelarea indirectă între singurătatea disociativă și stilul assertiv scoate în evidență faptul că tânărul care are capacitatea de a se exprima onest, direct și clar, fiind capabil de urmărirea propriilor scopuri, nu va cădea pradă singurătății, nu se va înstrăina de toți și de toate, fiind capabil să ia atitudini corecte și sănătoase.

Ajungem la concluzia că forma de singurătate trăită de persoanele din sfera IT, sub toate manifestările sale depinde de stilul de comunicare adoptat.

Corelația Pearson a formelor de sin-

gurărate după Chestionarul S. G. Korseaghina cu rezultatele de la Chestionarul de

Sociabilitate sunt reflectate în tabelul 4.

Tabelul 4.

Corelația Pearson a formelor de singurărate de la Chestionarul S. G. Korseaghina cu Chestionarul de Sociabilitate.

Variabile	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Singurăratea difuză/ Sociabilitatea	0,323	$p \leq 0,01$
Singurăratea de înstrăinare/ Sociabilitatea	-0,541	$p \leq 0,01$

Între *scala Singurăratea difuză și sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație 0,323, $p \leq 0,001$. Corelația este directă, medie, statistic semnificativă.

Între *scala Singurăratea de înstrăinare și sociabilitate* a fost obținut un coeficient de corelație -0,541, $p \leq 0,001$. Corelația este indirectă, puternică, statistic semnificativă.

Corelația directă obținută între singurăratea difuză și sociabilitatea indică faptul că tinerii care au tendințe predominante de a se identifica cu alte persoane, grupuri sociale, idei, vor manifesta și sociabilitate ridicată.

Corelația indirectă, între singurăratea de înstrăinare și sociabilitate ne permite să concluzionăm că persoanele din sfera IT care aleg să se înstrăineze de oameni, norme, valori, au o sociabilitate redusă.

În concluzie putem consemna că în urma corelării formelor de singurărate cu sociabilitatea, s-a constatat că sociabilitatea corelează invers proporțional cu toate formele singurăratei, conform testului Schmidt Sermat, aceasta denotă că formele singurăratei au o influență directă asupra sociabilității.

În urma corelării stilurilor de comu-

nicare cu formele de singurărate putem afirma că:

A fost evidențiată o corelație pozitivă, slabă, dintre variabila relații de prietenie și variabila stilul non-assertiv de comunicare și o corelație negativă, medie, dintre variabila relații de prietenie cu variabila stilul assertiv de comunicare.

Aceasta subînțelege faptul că tinerii din sfera IT care au un stil de comunicare non-assertiv manifestă singurărate în relații de prietenie, iar tinerii ce abordează preponderant stilul assertiv în comunicare nu sunt afectați de singurărate în această formă de relații.

Variabila relații familiale a scos în evidență o corelație directă, slabă, statistic semnificativă cu stilul non-assertiv și cu stilul agresiv.

Aceasta dezvăluie faptul că persoanele din sfera IT care preiau atitudinea de fugă pasivă sau de atac, în cadrul comunicării cu membrii familiei, manifestă singurărate. Din cauza comunicării deficitare de altfel, se simt neînțeleși de restul membrilor și preferă izolarea.

Corelația directă, slabă, statistic semnificativă, obținută între variabila relații romantico-sexuale și stilul non-assertiv,

ne duce la ideea că persoanele din sfera IT, care nu sunt hotărâte în deciziile sale, sau le este frică să facă primul pas, să se deschidă către partener, mai degrabă se aleg cu singurătatea în acest tip de relații.

Variabila relații de grup a scos în evidență o corelație indirectă, medie, cu stilul asertiv.

Explicația este că persoana din sfera IT care preia atitudinea constructivă în comunicare nu se simte singură, marginalizată, ci este dispusă să asculte și să înțeleagă, câștigând simpatia grupului din care face parte.

În urma celor expuse **constatăm:**

- Tinerii din sfera IT, care nu sunt afectați de singurătate au sociabilitatea crescută, adică dorința și capacitatea de a stabili contacte, relații, prietenii, cât și posibilitatea de a le întreține, pe când cei cu singurătate în diferite tipuri de relații manifestă sociabilitate redusă, fiind distanți, rezervați;

- Forma de singurătate trăită de tinerii din sfera IT sub toate manifestările sale depinde de stilul de comunicare adoptat.

Bibliografie.

1. *Chestionar de sociabilitate, Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013*. [online]. [Accesat: 10 septembrie 2017]; Available from: URL: <http://onisimbn.ro/sinoi-putem/assets/chestionar-sociabilitate-.pdf>.

2. *Chestionarul Stilul de comunicare*. [online]. [Accesat: 13 septembrie 2017]; Available from: URL: http://www.cjraevalcea.ro/xupload/site/evenimente/cerc_pedagogic_aprilie_2015/materiale/CHESTIONARUL%20Stil%20de%20

[comunicare.pdf](#)

3. *Clasificatorul ocupațiilor R. M.* [online]. [Accesat: 15 noiembrie 2017]; Available from: URL: http://angajat.md/files/files/KL_prof%20Clasificator_19385A5ACBC143ED920652AA-C3A0C050.pdf.

4. Cristea D. *Tratat de psihologie socială*. București: Pro Transilvania, 2000. 470 p.

5. Horney K. *Conflictele noastre interioare*. București: Iri, 1998. 203 p.

6. Plămădeală V. *Caracteristicile psihometrice ale scalei diferențiale de măsurare a singurătății*. N. Schmidt, V. Sermat și ale testului S. Korceaghina. In: *Psihologie revistă științifico-practică*, 2017, nr.1-2 (30) pp. 45-55.

7. *Singurătatea și izolarea socială*. [online]. [Accesat: 10 septembrie 2017] In: <http://www.psihosolutii.ro/content/index.php/psihoterapie-individuala/202-singuratatatea-si-izolarea-sociala.html>

8. *Singurătatea*. [online]. [Accesat: 10 octombrie, 2016]; Available from: URL: <https://ru.scribd.com/doc/217977381/1-Singuratatatea>.

9. Stoica M., Brate A. T., *Singur în mulțime?! Analiza relației dintre singurătate la locul de muncă, diferențe individuale și caracteristici ale mediului organizațional într-o unitate medicală. Cercetări aplicative în educație, sănătate și științe sociale*. În: *Congresul Internațional de Psihologie, Cercetarea modernă în psihologie: Direcții și perspective*. 2011. pp. 4, 112-116.

10. Tudorel N., Gherghiță I., Gherghiță D. *Comunicarea organizațională și managementul situațiilor de criză*. București: Ministerul administrației și Interne-

lor, 2006. 200 p.

11. Gierveld Jenny de Jong. *A review of loneliness: concept and definitions, determinants and consequences*. [online]. [Accesat: 14 septembrie 2017]; Available from: URL: <https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/2781577/111286.pdf>

12. Perjan, C., Sanduleac, S., Plămădeală, V. *Relationship between Self-Actualization and Loneliness in Young Adults*. In C. Ignatescu, A. Sandu, & T. Ciulei (eds.), *Rethinking Social Action. Core Values in Practice 2017*. pp.597-610. Suceava, Romania: Ed. LUMEN Proceedings <https://doi.org/10.18662/lumsproc.rsacvp2017.55>

13. *Research studies* [online]. [Accesat: 15 ianuarie 2018], Available from: URL: <https://www.rhrinternational.com/thought-leadership/research-studies/ceo-snapshot-survey-january-2014>

14. Schmidt N., Sermat V., *Measuring loneliness in different relationships*. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 44, 1983. pp. 1038-1047.

15. Wright LW., *Burt & Strongman*. 2006 [online]. [Accesat: 10 ianuarie 2018], Available from: URL: https://www.researchgate.net/publication/29487439_Loneliness_in_the_Workplace_Construct_definition_and_scale_development.

16. Гизатуллина А. Г. *Системно-антропологический анализ психологии одиночества*. Томск: Изд-во Том. ун-та, 2013. 184 с

17. Долгинова О. Б. *Одиночество и отчужденность в подростковом и юношеском возрасте*: Дис. канд. психол. наук: 19.00.07: СПб., 1996 166 с.

18. Корчагина С. Г., *Психология одиночества: учебное пособие*. Москва: Московский психолого-социальный институт, 2008. 228 с.

19. Покровский Н. Е. *Человек, одиночество, гуманизм*. // *Лабиринты одиночества* / Н. Е. Покровского. М.: Прогресс, 1989. 624 с.

20. Тихонов Г. М. *Феномен одиночества: теоретические и эмпирические аспекты*. Автореф. дис. д-ра. философ. наук. Нижний Новгород. 2006. 47 с.

Primit la redacție: 16.10.2018